



# Ekoloji sağlamlıq ölkəmizdə dövlət siyasəti prioritetidir

Artıq bir əsrdir ki, dünya öhdəsindən gələ bilməyi yeni reallıqlarla üz-üzədir. Söhbət geosiyasi və strateji qarşıdurmalardan getmir. İlk baxışdan çox sadə görünən, lakin dünyanın gələcəyini şübhə altına alan və bəlkə də mövcudluq dilemmasını meydana çıxaran ekoloji fəlakətdən bəhs olunur.

Qlobal sənayeləşmənin sürətləndiyi XIX əsrdən başlayaraq insanlıq özünün gələcək mövcudluğunun determinantlarını öyrənmədən iqtisadi inkişafa və daim zənginləşməyə can atır. İnkişaf və zənginlik iqtisadi güc və üstünlük qazandırır. İqtisadi güc isə, öz növbəsində, siyasi dominantlığın təmin olunmasına gətirib çıxarır.

Öz siyasətini bu trayektoriya üzrə planlaşdıran bir sıra dövlətlər və onların transmilli şirkətləri artıq dünyanın iqtisadi güc nəhənglərinə çevriliblər. Qlobal miqyaslı siyasi qüdrətin həzzini yaşamağa başladıkları indiki zamanda isə təbiətin dəfəlonmaz gücü ilə qarşılaşıblar. Bu gün dünyanı və onun nəhəng güclərini narahət edən əsas məsələ bütövlükdə bəşəriyyətin mövcudluğunu təhdid edən qlobal ekoloji fəlakət təhlükəsidir. Dünyanın inkişafı bu təhlükənin də proporsional olaraq artması ilə müşayiət olunur. Bəs bu dolanbacdan çıxış yolu varmı? Bu sual ətrafında dünyanın dörd bir tərəfində düşünüən beyin mərkəzləri hesab edirlər ki, çıxış yolu var. Lakin insanlığın bu çıxış yollarına doğru istiqamət götürməsi üçün dünya birliyini təşkil edən

**Cavanşir FEYZİYEV,**  
**Milli Məclisin deputatı**

bütün dövlətlərin birgə səyinə ehtiyac var.

**D**ünya birliyinin fəal, müstəqil və praqmatik siyasət yürüdükdən dövlətlərindən biri kimi Azərbaycan da bu yolda öz töhfəsini əsirgəmir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin 2024-cü ilin Azərbaycanda "Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili" elan edilməsi ilə bağlı imzaladığı Sərəncam ölkəmizinin qlobal ekoloji sağlamlaşdırma proseslərinə loyallığının və sadıqlılığının təsdiqidir.

Bu çərçivədə 2024-cü ilin Azərbaycanda həyata keçiriləcək qlobal və yerli miqyaslı layihələrin sayı çoxdur. Cari il COP29 tədbirlərinin ölkəmizdə keçirilməsinin özü bu sahədə Azərbaycanın dünya miqyaslı layihələrdə aparıcı rolunu göstərir. Şübhə yoxdur ki, həmin tədbirlər çərçivəsində Azərbaycan dövləti dünya miqyasında ekoloji problemlərin həllinə yönəlmiş yeni ideya və layihələrlə çıxış edəcək və bəlkə də hansısa qlobal miqyaslı hərəkatın başlanğıcını qoyacaq. Bununla yanaşı, ölkə daxilində ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması ilə bağlı həyata keçirilən tədbirlər də həmişə dövlətin və cəmiyyətin gündəmində olmuş və bu

istiqamətdə çoxsaylı faydalı addımlar atılmışdır.

2011-ci ildə Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə yaradılmış "Ətraf mühitin mühafizəsi naminə beynəlxalq dialoq" İctimai Birliyi (IDEA) ətraf mühit problemləri ilə bağlı ictimai maarifləndirmə və təhsil xidmətləri göstərir, yerli və beynəlxalq müstəvidə cəmiyyətlərin diqqətini ekoloji problemlərin həlli istiqamətində səfərbər edir. IDEA ötən illər ərzində Azərbaycanda çoxsaylı ekoloji tədbirlərin təşəbbüskarı və təşkilatçısı olmuş, ətraf mühitin sağlamlaşdırılması işinə böyük töhfələr vermişdir.

**A**zərbaycan şairi və mütəfəkkiri İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi ilə əlaqədar 2019-cu il Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Sərəncamına əsasən "Nəsimi ili" elan olunmuşdu. Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə mütəfəkkir şair İmadəddin Nəsiminin 650 illik yubileyi münasibətilə bir gündə respublikamızda 650 min ağac əkilmişdi. Bu təşəbbüsü yüksək qiymətləndirən BMT-nin ölkəmizdəki rezident-əlaqələndiricisi belə bir təşəbbüsü təkcə ölkənin deyil, bütövlükdə dünyanın ekoloji sağlamlığına mühüm töhfə kimi dəyərləndirmişdi.

**A**zərbaycan dövləti daxili imkanlar hesabına səhrələşmənin qarşısının alınması, torpaqların istifadə üçün yararlı hala gətirilməsi istiqamətində bir çox layihələr həyata keçirir. Bu günlərdə təməli qoyulmuş yeni Yuxarı Şirvan suvarma kanalı da belə iri həcmli layihələrdən biridir. Yuxarı Şirvan kanalı ilk dəfə 1958-ci ildə inşa edilmişdir. Ötən 70 ilə yaxın müddətdə kanal davamlı olaraq istismar edilmiş və hazırda səmərəliliyi kifayət qədər azalmışdır. İllər keçdikcə kanalın böyük hissəsi sıradan çıxmışdır. İtkilərə və su sızmalarına görə, ətraf torpaq sahələri şoranlaşmış, əkin üçün yararsız vəziyyətə düşmüşdür. Odur ki, Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə kanal

ildən sonra ən azı 500 min hektardan çox torpağa su veriləcəyini bildirib. Prezident qeyri-neft sektorunun və kənd təsərrüfatının inkişafını, məşğulluğun artırılmasını, vətəndaşların rifah halının yaxşılaşdırılması, habelə su ehtiyatlarımızdan səmərəli şəkildə istifadə edilməsini yaxın illərdə inkişafımızın əsas istiqamətləri kimi müəyyənləşdirib.

Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda aparılan bərpa işləri də ekologiyanın sağlamlaşdırılması baxımından çox mühüm layihələri əhatə edir. Otuz illik işğal müddətində torpaqlarımızın böyük bir hissəsi erməni işğalçıları tərəfindən ekoloji terrora məruz qalıb. Su hövzələrimiz çirkləndirilib və tükəndirilib, faydalı qazıntı yataqlarımız ekoloji

yenidən inşa ediləcək və beləliklə, on minlərlə hektar ərazidə vətəndaşların torpaqlardan səmərəli istifadəsi təmin olunacaq. 120 kilometrlik kanalın uzunluğu təxminən iki dəfə artırılacaq və 200 kilometrədən çox olacaq.

**M**üvafiq olaraq kanal boyunca yerləşən əkin sahələri də iki dəfədən çox artırılaraq 230 min hektar əkin sahəsini əhatə edəcək. Şirvan kanalı müasir texnologiyalar əsasında yenidən qurulub istifadəyə veriləndən sonra onun mənəbində yerləşən Hacıqabul gölü də dolacaq və bunun da təbiətə və ətraf mühitə çox müsbət təsiri olacaq. Kanalın təməlqoyma mərasimində çıxış edən Prezident İlham Əliyev bildirib ki, "...Şirvan kanalı suyun həcminə və əkin sahələrinin əhatəsinə görə ən böyük layihə olacaqdır. Yaxın gələcəkdə 10 rayon üzrə yerləşən məntəqələrdə yeni kanalın əhəmiyyətini hər kəs görəəcək". Ölkə başçısı tikilməsi nəzərdə tutulan Qarabağ kanalı haqqında da məlumat verərək bildirib ki, "...Qarabağ kanalının inşası gələn il başlayır. Qarabağ kanalı 115 min hektarı əhatə edəcəkdir. Orada əhatə olunan rayonların sayı 9-a bərabərdir".

Prezident İlham Əliyev yaxın müddətdə Azərbaycanda 10-dan çox su anbarının inşa ediləcəyini və bir neçə

baxımdan zərərli olan ibtidai üsullarla, qeyri-qanuni yollarla istismar edilib, meşələrimiz qırılıb və yandırılıb. İndi bu ərazilərdə aparılan abadlıq və quruculuq işləri işğalın ağır nəticələrinin aradan qaldırılmasına və nəticə etibarilə ölkənin ekoloji sağlamlıq vəziyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəlib. Bu bərdə danışan dövlət başçısı qeyd edib ki, "...Biz Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda elə genişmiqyaslı işlər görürük ki, bunun dünyada misli-bərabəri yoxdur. Həm yaşayış evləri, infrastruktur layihələri, suvarma layihələri, dəmir yolları, tunellər, hava limanları – cəmi üç il ərzində görülmüş işlər dövlətimizin gücünü, hökumətimizin və dövlətimizin iradəsini göstərir".

Prezident İlham Əliyevin Şirvan iqtisadi rayonuna səfəri zamanı etdiyi çıxışlar və verdiyi açıqlamalar bir daha göstərir ki, ekoloji sağlamlığın təmin edilməsi Azərbaycan dövləti tərəfindən aparılan siyasətin prioritet istiqamətlərindən biridir. Bu istiqamətdə aparılan fəaliyyətlər və onların nəticələri isə təkcə ölkəmizin ərazisində təbii-ekoloji mühitin sağlamlaşdırılması üçün deyil, bütövlükdə bəşəriyyətin üzleşdiyi qlobal ekoloji fəlakətin önənməsi üçün dünya birliyi tərəfindən göstərilən qlobal səylərin tərkib hissəsidir.